

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 89

Číslo 10

8. března

Cena: 7 Kč

NAD ČESKOU FILOSOFIÍ TOMÁŠE GARRIGUA MASARYKA

Když se počátkem března připomíná výročí narození myslitele a pedagoga, filosofujícího státníka, prezidenta T. G. Masaryka (7. 3. 1850 – 14. 9. 1937), v Českém zápase obvykle vycházejí články, zaměřující se nějakým způsobem k této osobnosti a jejímu odkazu. Zdá se to přirozené a je to jistě dobrý obyčej. Následující text se chce do této linie zařadit a podat zamyšlení nad Masarykovou filosofií českých dějin. Ústředním momentem Masarykovy české filosofie je jeho chápání a hodnocení české reformace. Klíčovými pro poznání Masarykova názoru na její význam pro naše moderní dějiny je pak studium spisu Česká otázka, který vyšel r. 1895 a jehož závěry Masaryk ještě o rok později – 1896 – revidoval a doplnil v díle Jan Hus. Knihy jsou nesené snahou o vypracování určitého ideového programu české politiky, který by byl – v době obecného relativizování a krize hodnot – odlišným i od postojů buržoazního konservatismu, i od liberalismu. Tedy snahou o nalezení směrnic politické praxe i východisek národního života. T. G. M. se při tom silně opírá o Palackého filosofii dějin a nosný základ svého programu nalézá v obrodním ideálu humanity, v němž vidí přímý plod úsilí české reformace.

Zatímco v České otázce se dost (a právem) poukazuje na příbuznost českého národního obrození s analogickým kvasem v Německu, v Janu Husovi už Masaryk více zdůrazňuje právě reformační kořen obrození. Obrodním úsilím je mu přímo pokračovatelem reformace, z níž oceňuje zvláště ideál bratrství a humanitu (tyto pojmy užívá totožně). A humanitou se zde v jednoduchosti rozumí láska k bližnímu, zcela ve smyslu Ježíšovy nauky, vyznávaná příkladně zejména Jednotou bratrskou. T. G. M. nekompromisně tvrdí, že nosnou tradicí je u nás pouze a jen Hus, husitství (bohužel tady moc nerozlišuje) a bratrství. Cyrilometodějskou ideu a sklony k pravoslaví označuje dokonce jako nečeské a protiobrodní. Pokračování v reformační tradici je mu spojeno s všeobecnou demokratizací – překonáním staré soustavy theokratické, resp. hierokratické, jejímž ztělesněním je pro něj Římskokatolická církev. Tak zase uvažuje a píše ve Světové revoluci (to až 1925).

Přítomným úkolem (a později úkolem nové republiky) je tedy Masarykovi dbát na odkaz reformace, spočívající v bratrském naplňování Kristova přikázání lásky a jeho proměňování v sociální skutek.

Práce T. G. M. z 90. let 19. století vyprovokovaly diskusi, která se na počátku století dvacátého vyvinula v mohutný intelektuální diskurs, známý jako "spor o smysl českých dějin". V polemice s Masarykem tu stáli zastupci pozitivistické historické školy, žáci Jaroslava Golla (†1929) – legendárního tvůrce nové etapy české his-

toriografie, který domácí dějepisceví otevřel pro schopnost větší nadhledu a evropeizoval. Není divu, že Goll vychoval opravdové množství vynikajících badatelů (v čele s Josefem Pekařem, †1937). Znal dobře vyspělé vědecké prostředí v Německu i ve Francii. Jako průkopník přinesl na pražskou univerzitu pedagogickou metodu historického semináře a rozvinul kritickou analýzu a interpretaci pramenů.

Gollův, potažmo Pekařův pozitivismus spočíval v pokusu o podání objektivního obrazu historie a jejího posouzení na základě měřítek, nalézáných v této historii samotné, nikoli v současnosti. Kritéria pro směr bádání měla ležet hlavně v potřebě samotné historické vědy, nikoli už tolik v politické a kulturní poptávce. Pekař později do Gollovy tradice vnesl větší důraz na společenskou angažovanost historika a stal se ve věci smyslu českých dějin hlavním Masarykovým oponentem.

Ke konfliktu muselo dojít. Je třeba říci, že Masaryk uvažoval o dějinách z pohledu soudobé sociologie, která byla předmětem jeho vážného zájmu (ve Vídni se habilitoval prací de facto z oboru sociologie a v Praze nastoupil r. 1882 jako profesor filosofie, protože zde katedra sociologie nabyta ještě zřízena). Tradiční historický empirismus podle něj nemohl vystihnout podstatu dějinných procesů. Studium

Tomáš Garrigue Masaryk po návratu do vlasti koncem roku 1918

dějin podřazoval pod sociologii, kterou chápal jako abstraktní vědu pro historii. Naopak ta mu byla konkrétním projevem sociální dynamiky. Klád tak důraz na vývoj (nejprve poznání mechanismů, zákonitostí) a teprve potom na samotné vyvíjející se

věci (tj. při následné aplikaci poznání obecného). Pekař tento přístup v jedné své stati zkritizoval jako "stavění domu od střechy". Proti tomu požadoval, aby bylo případné ideové vyústění syntézy dějin až završením pozitivního výzkumu pramenů. Od-

mítal tedy promítání hotové ideje do samotného studia dějin. Můžeme se domnívat, že legitimně. Skutečně, nahlíženo z čistě odborného hlediska, je mnoha Masarykovým tezím zatěžko obstat.

Dokončení na str. 3

OHLÉDNUTÍ ZA ŽIVOTNÍM ODKAZEM SESTRY ALENY KAŇÁKOVÉ

„Nelze na této zemi dojíti dál a výš než jen k jedinému, a tím je víra,“ napsal v roce 1940 ve své meditaci nad Rodinovým dílem Boží ruka farář a literát Bohuslav V. Lohniský. Myslím, že i takto by se dal v kostce shrnout životní příběh Aleny Kaňákové, rozené Fišerové. A bylo to jasně viditelné už v době, kdy tato tehdy mladá žena, narozená 12. července 1919 ve Mcelích v okrese Nymburk, podstupovala své první literární krůčky na stránkách krajinských a náboženských časopisů. Když jsem se po letech orientoval v časopisech, jako byla např. Svoboda svědomí či Náboženská revue, setkával jsem se tam s recenzemi literárních děl, většinou podepsovanými A. F. a udivilo mě, rovněž recenzenta, jak jsou slovně úsporné a přitom velice věcné a trefné. Jejich autorkou byla Alena Fišerová, později provdaná Kaňáková.

V roce 1943, necelý rok před svou smrtí, zrealizovala literární historik a vynikající laický činitel naší církve dr. Antonín Hartl (1885-1944) svůj velký sen, jeden z několika, jež si ve svém duchovním odkazu vytýčila pod jeho vedením Společnost dr. Karla Farského, kterou v polovině třicátých let založil právě Hartl s dr. Františkem Kovářem a dalšími mysliteli ČČS. Jednalo se o Literární odbor pracovní skupiny umělců církve. V Hartlově zápisu, uloženém dnes v ÚAM ČČSH, se dočítáme, že prvními členy odboru, přijatými 22. března 1943, byli (abecedně seřazeno) Alena Fišerová, Antonín Hartl, Terezie Havlenová, Miloslav Kaňák (1917-1985), Bohuslav V. Lohniský, František Nechvátal, František Pokorný, František Roháč a Jan Nebeský, rytíř z Wojkowicz. Kromě nich obsahuje zápis ještě jména autorů, kteří se přihlásili a o nichž se

mělo rozhodnout v následujícím čase: Jindřich Černý, Stanislav Lahodný, František Lesař, Alexej Novosad a Jaroslav Vyskočil.

Bohužel Hartl vážně onemocněl v důsledku válečných útrap a po jeho smrti na čas iniciativa umlkla. Následující události válečné i poválečné větším aktivitám v tomto směru nepřály. Nicméně myšlenka nezahynula a na počátku padesátých let se částečně podařilo iniciovat – a vlastně do dnešních dní po mnoha letech neúrodných zachovat – Hartlův duchovní odkaz v podobě Kulturní rady Církve československé husitské, byť ne v takovém rozsahu, jak si to Hartl představoval.

I když tomu doba příliš nepřála, ses. Alena Kaňáková nejen vystudovala teologii, podílela se na manželově studijním pobytu na konci čtyřicátých let v USA, pracovala v diakonických a sociálních iniciativách, např. v dětském domově naší církve v Jílovém u Prahy, kde vydala i dva sborníky o tomto mimořádně úspěšném projektu a společenství, z něhož jsme želi po roce 1948 – jak jinak – odstavení.

Jako farářka převážně v pražských náboženských obcích vedle každodenní mravenčí práce v duchovní správě pracovala (a vzdělávala se) v oblasti diakonie a vnitřní misie, publikovala vědecké i populární stati, přednášela své poznatky v tomto směru, ale také psala a převážně v církevním tisku publikovala i poezii, meditace, krátké prózy, fejetony, v nichž usilovala o duchovní analýzu mezilidských vztahů.

Vedle časopiseckých a sborníkových publikací se podařilo vydat několik samostatných knižních titulů, z nichž první byl soubor historických biografii

Zářící odkazy (Blahoslav, Praha 1962), na němž se podílela spolu se svým manželem Miloslavem, který dodal odbornou historickou látku a sestra Alena dala těm příběhům umělecký tvar. Byla to jedna z prvních knížek v naší literatuře, již se říká literatura faktu. Myslím, že by si zasloužila po sedmačtyřiceti letech nového vydání.

V roce 1976 se Alena Kaňáková podílela na drobné publikaci s Ottou Rutrlm a Františkem Kovářem About the Czechoslovak Church, v roce 1984 vydala nákladem ústředí církve meditace s ilustracemi Jany Wienerové O hlubší život z víry, velice populární byly poetické úvahy pro rodinnou zbožnost podle Starého zákona a jejich novozákonní reflexe z roku 1999, jež vyšly pod názvem Uslyšet Desatero. V roce 2004 připravil farář, básník a výtvarník Rostislav Valušek k autorčiným pětáosmdesátinám do tisku výbor z próz Aleny Kaňákové pod názvem Královské bdění a jiné historické povídky (Votobia Olomouc, 2004). Literární kritik Bohumír Kolář o této knížce napsal, že „věřím povídek zahrnuje několik staletí a dotýká se i psychologie lidí naší doby. Svědčí to o mimořádné vzdělanosti autorky, což je podtrženo kultivovaností jazyka... Texty jsou duchovně bohaté, dějově hodnotné a z hlediska psychologie přesvědčivě modelované.“

Jako student bohosloví jsem v letech 1958-1962 působil na katedře církevních dějin naší tehdejší teologické fakulty u prof. Miloslava Kaňáka jako tzv. pomocná vědecká síla (slangovou zkratkou POVĚSIL), za což bylo měsíčně, tuším, 60 Kčs. Pro věcně hladového studenta v té době jistě sympatické vypomožení.

Dokončení na str. 3

Husův sbor byl tentokrát plný

Kostel naplněný lidmi, dětičkami počínaje a seniory konče, je spíše než faktem sotva uskutečnitelnou vizí. Tedy něčím, o čehož reálnosti sice nepochybujeme, ale popravě řečeno o tom nejsme v dnešních obcích týče a čest výjimkám. Takovou výjimkou není ani Husův sbor ve Velkém Týnci. Jó, to za našeho mládí, to ještě... Je jistě právem sedmdesátníků takto vzpomínat, naše generace byla v tom už daleko méně úspěšná a u generace vnuků by se to leckdy nepodařilo ani násilím, přemlouváním, vysvětlováním, že? Nečekejte ale lamentování nebo nějaký, třebaš procitěný rozbor této skutečnosti.

Začali jsme naplněným kostelem, vidíte. Míněn je tím jednoznačně Velký Týnec u Olomouce a podařilo se to těsně před Vánocemi. Nešlo o běžné bohoslužby (to by byl zážrak), nýbrž o kulturní podnik velmi dobré úrovně, jak je to u Čuháků zvykem. Čuháci jsou totiž jednak i na moravské poměry značně svéráznou i starobylo "odnoží" známého to kmene Hanáků s typickým nářečím, od "šerokého" hanáckého se lišícího. V našem případě se jedná o stejnojmenný národopisný soubor už se slušnou tradicí a výbornou pověstí. Oficiální název je Týnečáci.

Adventní koncert s pečlivě připraveným vystoupením zmíněného souboru naplnil Husův sbor do posledního místa. Nebo přeplnil? Nestačily stále přinášené židle a atmosféra podle toho vypadala. Scénář byl obvyklý, děti rozprávěly o Vánocích a Ježíškovi, pěly se koledy i vážnější hudbu klasických skladatelů, vyprávělo. Něco přes hodinu trvaly ty chvíle pohody, na které se lidé trmáceli deštivou tmou s nepříjemným větrem a cesta do domovů také nebyla příjemná. Až na tu radost v duši, uspokojení z pěkných chvil.

Vraťme se ještě k tomu dalšímu, chcete-li, rozměru "podujatí", jak říkají bratři Slováci. Na koncertě bylo nejméně 120 dospělých, tedy skoro desetkrát více než při běžných bohoslužbách. Až na několik výjimek se tak jednalo o ty, kteří (ač někdy registrovaní) do kostela nechodí. Tentokrát přišli, s údivem zaznamenali proměny k lepšímu ve chrámovém interiéru, velmi ocenili třeba novou dlažbu s decentním zvýrazněním kalichů namísto letité a vrzavé dřevěné podlahy, pamatující generaci zakladatelů. Pak zde byli návštěvníci jiných vyznání, co zatím kostel, tedy Husův sbor, měli jaksi programově. I ti byli překvapeni.

Shrnuto a podtrženo, takový, zdálo by se neutrálně laděný, adventní koncert může mít i jiný, nečekaný rozměr působení. Neměli bychom to přeceňovat, ale také v žádném případě podceňovat nebo opomíjet. Nejen ve velkotýnecké náboženské obci a nejen při koncertu výše popsaného ladění. Domnívám se, že tomu vždy tak není a je docela možné, že i někoho popudím. „Kostel je místo k modlení a meditování, není určen pro různé komedie,“ zněl ten názor, byl ojedinelý. Naštěstí.

Jaroslav Chytil

Z kazatelského plánu

2. neděle postní

Téma: Blaze těm, jimž křivda se děje

Křesťan, jenž s církví vyznává: "Kristus - život náš", snáší i mnohá utrpení a nezoufá si, protože je v něm živ Kristus. Ježíš před učedníky netají, že budou mít ve světě soužení. To vše je právě znamením pravdivosti evangelia. Skoro se dá říci, že ten, kdo pro své životní vyznání víry v Ježíše Krista nikdy netrpěl, zproblematizoval své křesťanství stejně jako ten, kdo měl či má na různých ustlání. Do postního doznání vin náleží proto i doznání viny za úzkostlivou opatrnost, abychom nepřišli o nic, co nám nabízí svět, zatímco věčná sláva je nám lhotejná.

Vstup: Ž 62,2-9

Tužby:

2. Aby každý z nás se srdcem otevřeným přijímal Ježíše Krista a nelekal se ve svých dnech obtížné cesty za ním...
3. Abychom všichni po vzoru svědků a mučedníků Páně pro pravdu evangelia byli ochotni trpět a přinášet oběti...

Epištola: 1 Pt 4,12-19

Evangelium: Mt 5,10

K obětování: 2 K 1,6-7

K požehnání: Ř 8,16-18

Modlitba:

Pane, ty jsi naše potěšení v nesnázích, ty jsi naše síla, když umdléváme v zápase o tvou pravdu a ve službě tvé lásky. Děkujeme, že jsi ve všem našem utrpení s námi. Děkujeme, že budeme mít podíl na slávě nám připravené v nebesích. Amen.

Vhodné písně: 246; 324

PŘEČTĚTE SI V BIBLI

Naše církve náležejí k reformačním církvím, které mají za základ zbožnosti Písmo svaté. Ale v některých našich náboženských obcích se bohužel nekonají biblické hodiny. Proto postupně předložíme několik programů pro ty věřící, kteří se doma sami chtějí s Bibli. Věříme, že tato četba je bude inspirovat k zamýšlení a modlitbě.

(pokračování z minulého čísla)

Z doby královské máme také několik obrázků: O králi Chizkijášovi (8. – 7. stol. př. Kr.) se dozvídáme, že za vpádu Asyřanů vzal do ruky dopisy poslu asyrského krále Sancheriba, přečetl je a pak vstoupil do Hospodinova domu. Tam je rozložil před Hospodinem a modlil se, aby Bůh svůj lid zachránil.

2 Kr kapitoly 18. a 19.;

Iz kapitoly 36. a 37.

Důležitým mezníkem byl rok 622 př. Kr., kdy byla nalezena kniha Zákona a král Jóšijáš zavedl náboženskou reformu. Král shromáždil starší, kněze, proroky a veškerý lid, malé i velké do Hospodinova domu, a tam jim předčítal z Knihy smlouvy.

2 Kr 22,8n; 23,1-25

***

Židovství

V babylónském zajetí (6. stol. př. Kr.) chyběl zajatcům jeruzalémský chrám, a tak se shromažďovali v synagogách. Kněží sbírali ústní náboženské tradice, a tak vznikl soubor knih a Písma Starého zákona. Navrátilci zakládali potom synagogy i

v Palestině. (Návrat postupně v 6. a 5. stol. př. Kr.) Po návratu ze zajetí velkým učitelem a znalcem Zákona byl Ezdráš (r. 458 př. Kr.).

Ezd 7,1-10; Neh 8. kap.

Od doby Ezdrášovy se stali Židé "lidem knihy". Písmo jim sloužilo jako slabikář. I nadále jim byla kniha Zákona normou života. Obecné školství zorganizoval velekněz Gamaliel (63-65 po Kr.) Školní docházka byla povinná pro děti od šestého až sedmého roku. Vyšší školství představovaly postupně škola Hillelova, Šammaiova a Gamalielova. Žáci většinou seděli u nohou učitele – viz Pavel (kral.), viz Maria.

Sk 22,1-3; L 10,39

O učitelích a znalcích Zákona čteme i v evangeliích.

Mt 2,3-4; L 2,46

Od dob Makabejských (2. stol. př. Kr.) byli učitelé lidu zákoníci. Každý dospělý Izraelec uměl a směl později předčítat v synagoze oddíl z posvátných knih.

***

Pán Ježíš

O Ježíšově znalosti Starého zákona

svědčí řada výroků, které při svém učení citoval. Zde jen několik ukázek.

Mt 5,17.21.27.31.33.38.43;

Mt 15,7; 22,34-40;

Mk 10,2-12; 12,35-37

Pán Ježíš tedy uměl číst, učil v galilejských školách, v nazaretské synagoze četl a vyložil oddíl z Izajáše.

L 4,16-30; Mt 4,23; 6,2

Pán Ježíš uměl také psát – psal prstem po zemi, když před něj zákoníci a farizeové přivedli ženu přistěženou při cizoložství.

J 8,1-11

Ukázkou, jak Pán Ježíš učil, jsou jeho kázání na hoře a na rovině, i kázání z lodi.

Mt kapitoly 5.–7.; Mt 13,1-3;

L 6,17-49

Charakteristické pro učení Pána Ježíše byla jeho podobenství.

Mt 13,34; 13,3

Pán Ježíš soukromě učil apoštoly i mimo zástup – viz jeho výklady podobenství. Zřejmě proto, aby i oni uměli učit.

Mt 13,10.46; Mk 4,34

Texty vybrala:

Jiřina Kubíková

(pokračování příště)

Nad Písmem

BLAHOŠLAVENÍ, KTEŘÍ PROTIVENSTVÍ TRPÍ Mt 5,10

Denně se objevují v médiích zprávy o krutosti, bezpráví a protivenství, kterými častují brutální jedinci nebo celé skupiny své zjevné či domnělé odpůrce. Miliony nevinných, bezbranných byly vydány všanc kvůli a nenávisti těch, kteří zneužívali své fyzické, mocenské a jiné převahy. Čteme-li např. o sovětském gulagu či o praktikách naší STB, nechceme ani věřit, že se člověk může propůjčit k něčemu tak nízkému a podlému. Jakoby se protřhla hráz a hřích nepravosti se provalil a snažil se smést a zničit všechny hodnoty ducha.

Mnoho lidí trpělo nechtěně, ale byli i tací, kteří se vědomě rozhodli podstoupit utrpení pro pravdu, spravedlnost. Nemohli jinak, jestliže nechtěli přestat si vážit sebe sama. Museli zůstat věrní poznání pravdy, i když věděli, co bude následovat. Toto riziko museli na sebe vzít. Věřící člověk musí vždy počítat s takovým rizikem. Uvěřit - to neznamená být uchráněn všeho zlého, ale často naopak vejít do problémů, nevyhýbat se těžkostem, přejít ze života snadného, laciného do života náročného, z příjemného do bolestného poznání. Těžkosti, které člověk na sebe ve víře bere, mají v sobě cosi povznášejícího, vždyť ani Boží Syn nebyl ušetřen bolestí, zklamání a utrpení. A jeho následovníci trpěli za věrné svědectví o Boží vůli, lidském hříchu a bloudění. Však ne nadarmo slovo svědectví - martyrium dostalo druhotný význam "utrpení".

Proč museli trpět? Protože jejich svědectví uráželo sebevědomí člověka, protože byli otevřeným listem lidskému svědomí. Překázali těm, kdo chtě-

li světu vtisknout pečeť svého vlastnictví, přetvářet jej podle své vůle, k vlastní podobě.

Křesťané, lidé milující pravdu a spravedlnost, ve světě překážejí. Již tím, že připomínají svým postojem existenci jiné, vyšší pravdy, jiné svrchovanosti. Připomíná ji Boží nárok na každého člověka. To nesnáší mocipánové, kteří sebe povýšili na svrchované a chtějí být ve všem nejvyššími rozhodčími a soudci.

Tak jsme svědky, jak v historii se znovu a znovu opakuje pronásledování těch, kteří vyznávají slovo i životem Boží pravdu a spravedlnost. Sám Boží Syn umřel potupnou smrtí, první křesťané byli v římském cirku předhazováni šelmám a po nich následují další mučedníci.

Proč Bůh nezasáhne v jejich prospěch? Bůh stojí na straně pravdy, práva, spravedlnosti, ale to neznamená, že věřící bude automaticky hájen a chráněn. Vzpomeňme na proroka Daniela a jeho druhy, kteří byli vhozeni do jámy lvové. Ani na chvíli nepomýšleli přestoupit druhý příkaz Desatera, aby se zachránili. Raději byli ochotni podstoupit smrt, než by přestoupili Boží příkaz. „Buď nás Bůh, v kterého věříme, vytrhne z jámy lvové nebo nevytrhne – Tobě, ó králi, klaněti se nebudeme.“ V tomto jejich vyznání je hluboká víra, která je ochotna podstoupit skutečné riziko. Věřící si nemůže být jist, že ho Bůh vždy vysvobodí z těžkostí, a přesto žije nadějí. Žije nadějí vzkříšení. Tato naděje znamená daleko víc než jen zachování pozemského života.

Dokud budeme žít v tomto hříšném světě, musíme počítat s těžkostmi, trá-

pením, pronásledováním. Jistě ne každý je prožije stejně intenzivně a pak také ne každá nesnáz, dopadající na věřícího, je utrpením pro Krista a jeho spravedlnost. Ale každý křesťan má být připraven vydat vždy a každému svědectví o tom, komu náleží, kdo je jeho svrchovaným Pánem.

Ti, kteří vytrvají ve věrném následování Krista přes všechny těžkosti, jsou Kristem blahosloveni. Jim se dostane Království nebeské. „Blaze vám, když vás budou tupit a pronásledovat a lživě mluvit proti vám. Radujte se a jásejte, protože máte hojnou odměnu v nebesích. Stejně pronásledovali proroky, kteří byli před vámi.“

Věra Majerová

Modlitba M. J. Husa

Ó nejsladší Kriste,
táhni nás slabé za sebou,
poněvadž když ty
nás nepotáhneš,
nemůžeme tě následovat.
Dej statečného ducha,
aby byl pohotový
a je-li tělo mdlé,
ať předchází, zprostředkuje i
následuje tvá milost,
protože bez tebe
nemůžeme nic činit
a dokonce ne pro tebe jít
na ukrutnou smrt.
Dej ducha odhodlaného,
srdce nebojácné,
víru pravou,
naději pevnou,
a lásku dokonalou,
abychom za tebe nasadili
nejtrpělivěji a s radostí
svůj život.

OHLÉDNUTÍ ZA ŽIVOTNÍM ODKAZEM...

Dokončení ze str. 1

Docházel jsem nejprve sám, později se svou nastávající Květou, tehdy Švancarovou, ke Kaňákům na Vinohrady do Belgické ulice a jen zíral na tu obrovskou knihovnu bratra profesora, o níž se vyprávělo, že místnost pod ní snad musela být extra zpevněna, aby se strop neprobořil. Bylo-li to tak či nebylo, netuším.

Od té doby jsme se znali pochopitelně i se ses. Alenou a když se po smrti br. profesora a poté, co se syn man-

želů Kaňákových Bohdan přiznal Hanou, ses. Kaňáková přestěhovala do Štarnova u Olomouce a zapojila se velice energicky do duchovní služby v prostředí té doby jí zcela neznámém, jsme se opět začali pravidelně stýkat.

Na jaře 2007 jsem si natočil ve Štarnově se ses. Alenou rozhovor o její činnosti zejména v Jílovém a v blízkosti Antonína Hartla, bohužel jsem s touto iniciativou přišel trochu pozdě. Už v té době ztrácela paměť, tak-

že mnohé z toho, co jsem zachytil, je spíše útržkovité. Ale i tak je záznam přepsaný do počítače milou vzpomínkou a i v tomto nekrologu je cosi z jeho ducha zaznamenáno.

Začal jsem připomenutím víry z pera B. V. Lohniského, skončím tím, co rodina dala na úmrtní oznámení. Je to Ježíšovo slovo, slovo potěšující i úderné zároveň:

„Každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky“.

Emil J. Havlíček

SESTŘE ALENĚ KAŇÁKOVĚ NA ROZLOUČENOU

Zpráva o jejím odchodu z tohoto světa sděluje, že odešla v podvečer ve středu 18. února, obklopena do poslední chvíle láskyplnou pozorností své rodiny. Můžeme k tomu dodat, že opustila důvěrně známé prostředí, kde prožila posledních patnáct let života, dokonce i v oblečení, v němž trávila své dny. Nebyla žádná bolest, žádné trápení, odešla jakoby po špičkách a dveře se za ní zavřely úplně tiše.

Nemohla jsem si nad touto zprávou nevzpomenout na brněnské setkání členů naší církve v srpnu 2007, uspořádané na počest kulatého výročí svěcení prvních žen - duchovních. Tehdy jsem ještě netušila, že s některými účastnicemi, které jsem zde viděla i slyšela poprvé, se setkávám zároveň i naposled. Uvědomila jsem si, že už v této první generaci žen v taláru s kalichem jsou skutečné osobnosti, a s velkým zájmem jsem je poslouchala. Sestra Alena Kaňáková už tehdy na tom nebyla zdravotně tak dobře, aby mohla do Brna přijet, tak od nás ostatních dostala alespoň pozdrav hustě zaplněný podpisy. Ji, která mezi tyto osobnosti patřila rovněž, jsem měla vzhledem k jejímu dlouhému pobytu

na Olomoucku možnost poznat lépe a mohla jsem si i o ní vytvořit právě takový obraz.

Smutné oznámení také připomnělo, že její devadesáté narozeniny byly ještě zcela nedávno na dosah. Otvírám Český zápas z července 1999 a čtu znovu jí tehdy adresované Blahopřání do Štarnova. Pokusila jsem se v něm nezapomenout na nic důležitého z osmi desetiletí jejího dosavadního života. Dostávám se k posledním řádkům svého textu, v nichž jí přeji mimo jiné: „...a Pán nechť Vám dopřeje ještě mnoho příležitostí rozdávat z toho bohatství, které jste v sobě za celý dosavadní život nashromáždila.“ Tato slova mi teď navozují otázku, zda její vnitřní bohatství ještě v tom posledním desetiletí jejího života dále vzrůstalo a kolik ještě stihla z něho rozdat. Odpověď není těžká: ano, dokud síly stačily, vnitřní bohatství rostlo i bylo dále rozdáváno - studium literatury, sledování života této země, církve a obce, úvahy a zamyšlení o nich, štarnovské služby Boží o vyhrazených nedělních, a konečně vlastní knížka Královské bdění, kterou jsme pokřtili v roce 2004. Pokračovala i korespon-

dence s přáteli domácími i zahraničními. Myslím, že je to hodně pro člověka, který prochází devátým desetiletím svého života. Při svých osmdesátinách i později měla sestra Kaňáková několikrát příležitost se o sobě rozhovět, zavzpomínat i sdělit své názory na nynější svět kolem nás. Když si její slova nyní znovu pozorně přečteme a vzpomeneme si na čtenářské zážitky z jejího díla, uvědomíme si, že nám stihla v tom posledním desetiletí říct snad vše, co ještě zbývalo, a předávala nám podle mne takto úkoly, na něž už ona sama přestávala stačit, i inspirovat k jejich plnění.

Není třeba se o ní mnoha slovy rozepisovat, její jméno najdeme v mnoha ročnících Blahoslava pod titulky četivých příběhů, na stránkách tohoto listu i odborných teologických časopisů. Připomeňme si však alespoň ve zkratce běh jejího života - "pro pořádek", - jak by snad sestra farářka sama dodala.

Její životní pout' začala 19. července 1919 ve Mcelích na Nymbursku, kde se Alena Fišerová narodila jako nejmladší ze čtyř dětí v rodině, která žila

Dokončení na str. 4

Cestou do ticha

ALENA KAŇÁKOVÁ

Každodenní hluk a rozruch kolem tebe ti brání přiblížit se Bohu. Hluk je možno překlenout zklidněním a vstupem do ticha. V tichu uslyšíš hlas Boží z nebe.

Každý rozruch zmizí, když v rozhovoru s Bohem objevíš další rozměr svého bytí. To už ti věčnost nebude připadat tak cizí.

(Jedna z posledních prací autorky z roku 2008)

NAD ČESKOU FILOSOFIÍ TGM

Dokončení ze str. 1

Na prvním místě se kritiky dočkalo jeho nakládání s pojmem humanity. Čtenáři jeho spisů ví, že tato nebyla nikde formulována zcela dostatečně a distinktivně. Odkazuje-li Masaryk k Jednotě bratrské, má na mysli jednotu prvotní, či Lukášovu, či jakou vlastně? Ale hlavně: Propast mezi českou reformací a obrozením asi nelze tak snadno a přímočaře překlenout. Kritickými metodami se jejich přímá souvislost nedá prokázat. Pekař dále odmítal vykládat historické skutečnosti v jejich složitosti jako výsledek působení jediného faktoru, jediné ideje. Ano, Masaryk nám představuje jaksi platonizující tezi o ideji, putující dějinami ke svému naplnění. A podřizuje tomu příliš. Ačkoli dříve prokázal své kritické schopnosti (boj o rukopisy!), zde si počíná nekriticky, když z obrození, novověkých osvícenců a volnomyšlenkářů dělá přímo "Husovy učně". Ztotožňuje motivace, zrající v různých dobách, na různém podhoubí. Také snad až příliš křečovitě "preparuje" z bratří jejich (vágně pojatou) humanitu a přitom pomíjí další důsledky, které pro Jednotu plynuly z jejího pevného zakotvení v Písmu. Tím by byla ovšem ukázána jedna

strana mince. Je třeba nyní také oceňovat. Velký křesťanský filosof dějin N. A. Berdajev napsal, že dějiny zkrátka nejsou objektivní empirickou daností, nýbrž mýtem. Přičemž mýtus není výmysl (nebo čistý fenomén), ale jednoduše realita jiného řádu, než realita tzv. objektivních empirických daností. Mýtus je paměť lidí a společnosti. Masarykova filosofie dějin je jistě konstruktem. Ale: Konstruktem, obsahujícím řadu výtečných dílčích postřehů a hlavně, čerpajícím svou závažnost z mohutného morálního apelu. V morálním nároku spočívá legitimita jeho dějinné metafyziky. V jistém smyslu je tento koncept účelovou ideologií. A je-li oprávněným, pak právě jen proto, že onen nejvyšší účel klade do etiky a otázky po náboženském smyslu. Samotná otázka, zda tkví smysl českých dějin v principu náboženském (Masaryk), či principu národním a zemském (Pekař), je přitom nerozřešitelná.

My můžeme dodat: Náboženský smysl mají dějiny jakožto dějiny lidstva, dějiny národa jsou ale otázkou komplikovanější. Řeší-li se zvláště na úrovni empirických objektivních daností, zní asi odpověď poněkud jinak. Přitom dějinnost jako metafyzický

princip se náboženství jistě dotýká a ke křesťanské identitě snad patří. Není náhoda, že disciplína filosofie dějin nenachází svůj počátek ani tak v antice (ojedinělý případ, kde neplatí "už staří Řekové věděli..."), ale v tradici židovsko-křesťanské a v kultivované podobě se počíná Aureliem Augustinem.

K Masarykově filosofii českých dějin se dá zaujmout podobné stanovisko jako k filosofii Palackého: Z úzce odborného hlediska se ukazuje jako překonaná, přesto ji není možné ignorovat a nějakým způsobem se s ní nevyrovnat. Masaryk velmi dobře varuje před lhostejností k posledním věcem člověka. Varuje před liberalismem. Ať už si při tom počíná metodicky korektně či ne, chápe českou reformaci hlavně v jejím etickém rozměru, jako obrodu mravů. Při interpretaci francouzské revoluce ukazuje její proklamované bratrství jako "bratrství" rostoucí právě z politického liberalismu a majetkových zájmů buržoazie. To podle něj není příkladné. Naše bratrství má být proto bratrstvím reformačním, bratrstvím bližních v Kristu. Jde o rozlišení, které je záhodno připomenout.

Masarykův mravní náboj (a také

mravní záměr) je veliký a hodný dobrého promyšlení, škoda jen, že T. G. M. neměl také o něco hlubší cit pro to, co nazýváme obecnou tradicí křesťanské církve. Některé jeho výzvy a představy nového náboženského života (plynouce i z určitých nedorozumění) proto nejsou akceptovatelné. Jako protestantský myslitel se chová příliš partikulárně. Posuzujeme-li jeho filosofii českých dějin, nebudme při tom ale příliš přísní.

Neopovrhujeme snadno ideovým konceptem a programem. Srovnáme nynější čas: Stejně jako starý Masaryk, žijeme i my v mladém státě. Také tak trochu tápeme, rozkročení nad pluralitou tradic, hledáme, jak o sobě jako o národě a státě vlastně smýšlet. Nově se ptáme po našem místě v Evropě. Ne, že bychom dnes potřebovali nějaký nový "program" či vůdčí ideu, udávající směr společnému úsilí. To není ani dost dobře možné, ani žádoucí (jedná-li se o program, který nám nabízí svět). O to nejde. Čeho nám ale třeba je, je zkrátka diskuse. Dobrá a věčná diskuse. Třeba i nějaký ten nový spor "o smysl..." Masaryk ve své době dokázal pojmenovat otázky a problémy moderní české společnosti.

Tematizoval a otevřel otázku národní, náboženské, sociální. Vyvolal debatu, kterou ostatní uznali za důležitou a zabývali se jí. Motivoval intelektuální

prostředí ke kvasu. Možná to zní banálně, ale je to skutečná zásluha. Dnešní Čech se po otázkách svého občanství, popř. světoobčanství, etických závazků, neřkuli po posledních věcech moc neptá. Atraktivnější je pro něj denně nahlížet do soukromí celebrit, vyhledávat přeludy zábavy, tu a tam planě zkritizovat přešlapy politických pseudoelit. Konzumní kulisa toho všeho je nabíledni. Mnohdy je dnešní Čech prostě člověkem bez tváře. Bez tváře a tak rovněž bez dějin. Ty jsou přece pamětí a tradicí. Je tak také náchylný ke skutečné, hrubé ideologizaci.

Hlavně se neohánějíme Masarykem jen tak naslepo a nevytvářejme obrazy nějakého "svého", "našeho" ("jejich") Masaryka (potažmo Husa, sv. Václava...) a podobně. Poctivě zkrátka studujeme a uvidíme. Každé nové generaci je to třeba. Vždyť v rukou myslících lidí bez předsudků můžou být dějiny Čechů a Slováků skutečným pokladem. Resp. pokladnicí: Nikoli ovšem ve smyslu pokladnice nějakých "pravd a naučení" (jak to T. G. M. tvrdí ve svém literárním díle), ale ve smyslu pokladnice námětů k uvažování nad minulostí a přítomností, které spolužluštějí ducha (jak o tom T. G. M. svědčí svým životem a působením).

Lukáš Jan Obr

ZPRÁVY

Pomozte církvi v Lounech

Náboženská obec v Lounech zažila dvakrát za sebou v budově farního úřadu požár.

Večer 22. února po 20. hodině vandalové vnikli do prostor náboženské obce Louny a zničili mateřské centrum, které i vykradli a po rabování zapálili.

O tři hodiny později opět vnikli do těchto prostor, kde v suterénu poničili techniku hudební skupiny, která je zde v pronájmu, a založili oheň. Shořela i část nově zrekonstruované střechy. Obec tak přišla o veškerý svůj příjem. Náboženské obci můžete pomoci i vy příspěvkem na číslo účtu náboženské obce Louny: **102 038 0359 / 0800**

Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechtutí ani z donucení; vždyť "radostného dárce miluje Bůh" 2 K 9,7

(rst)

Diecézní shromáždění

Výroční diecézní shromáždění v Bratislavě se konalo dne 22. února. Bylo

zahájeno v 9 h bohoslužbou, kterou vykonal biskup slovenský. Bohoslužba byla se společnou večeří Páně. Bohoslužeb se účastnili členové diecézní rady v čele s místopředsedou DR Ing. Jiřím Balajkou, DrSc.

Krom běžných formalit a rozpočtu přednesli referáty vedoucí kanceláře DR Eva Holubeková a za Košice vikář ThMgr. Ján Lauko. Diákon Kaman dodal vlastní zprávu písemně, protože se nemohl účastnit osobně vzhledem k tomu, že sloužil nedělní pobožnost v Košicích.

Za Liptovskou Osadu přednesl zprávu biskup, protože bratr vikář ThMgr. Rastislav Mišura čerpal řádnou dovolenou. Velice důležitou událostí pro Liptov byla registrace nové náboženské obce Liptovská Osada – Martin. Další zprávu přednesl nadpor. ThMgr. Milan Graus, pomocný duchovní v Liptovské Osadě a duchovní pro vězeňství v Sučanoch.

Za náboženskou obec Vídeň promluvil bratr farář Jiří Vohryzka. Poděkoval za kněžské svěcení, které mu bylo uděleno v prosinci 2008. Zmínil svoji sociální práci v Rumunsku. Na to se diecézní shromáždění usneslo požádat o finanční výpomoc ústřední

radu v Čechách pro práci náboženské obce ve Vídní. Jiří Vohryzka totiž vykonává duchovenskou činnost bez nároku na mzdu.

Poté přednesl zprávu bratr biskup, který zhodnotil náboženský život na Slovensku a zkonstatoval, že spolupráce s patriarchou ThDr. Tomášem Buttou není dobrá. Poměrně dlouho se diecézní shromáždění zabývalo výstavbou církevního centra v Bratislavě a výstavbou nového kostela.

Poté byly přijaty rozpočty, dále akceptován výsledek hospodaření za rok 2008. Byla přijata zpráva o inventarizaci.

Shromáždění bylo skončeno modlitbou bratra dr. Kulačika ve 12 h.

Diecézní rada Bratislava

Doteky v Liberci

Zveme vás na naši faru v Liberci, kde se dne 27. března v rámci cyklu Doteky - Plochy poznání koná od 16.30 h vernisáž výstavy fotografií Jana Kudláčka "Pohledy" a od 18 h talk show "Pletky s mikrofonem".

Hostem autora cyklu Stanislava Kubína je rozhlasový redaktor Pavel Kudrna.

(sk)

SESTŘE ALENĚ KAŇÁKOVÉ...

Dokončení ze str. 3
postupně na několika místech v Polabí, než zakotvila v Nymburce. Tam našli její členové cestu do československé církve a v nejmladší dceři začalo pomalu zrát rozhodnutí v této církvi pracovat. Ale to nebylo hned. Jako osmnáctiletá složila maturitu na státní reálce v Nymburce, k níž přidala o pět let později doplňkovou maturitu z latiny. Práce v církvi, a tam především s dětmi a mladými lidmi, pak začínala dostávat určitější obrysy. Složila zkoušku před Komisí pro vyučování náboženství církve československé pro školy obecné a měšťanské a vystřídala do roku 1950 několik působišť jako učitelka náboženství a katechetka – Choceň, Pardubice, Chrudim, Jílové u Prahy, Praha. Na Husovu bohosloveckou fakultu mohla nastoupit až v r. 1945, absolvovala ji o tři roky později a další rok strávila už se svým životním partnerem v USA

na Drew University Madison New Jersey.

Dne 11. června 1950 se jí dostalo v staroměstském chrámu sv. Mikuláše kněžského svěcení.

Zmínka o Americe nás přivádí k jejímu osobnímu životu. Za války se seznámila s dr. Miloslavem Kaňákem, který se v roce 1944 stal jejím manželem. Jak tento člověk ovlivnil její další život a co všechno pro ni znamenal, vyprávěla a psala několikrát ona sama a nikdo by to nedokázal lépe. O jejich synu Bohdanovi byla řeč v tomto časopise v jednom z loňských listopadových čísel u příležitosti jeho kulatých narozenin, a tak se můžeme zase vrátit k jeho mamince. Ta se po vysvěcení stala diecézní sekretářkou duchovní péče v Praze a když pak tato funkce zásahem státu v r. 1951 zanikla, pracovala řadu let přímo mezi věřícími. Nejprve jako pomocná duchovní v Praze-Nuslích, pak na Vinohra-

dech, nejdlejší etapou jejího působení se stala fara v Krči, kde strávila od r. 1966 celých třináct let. V roce 1979 začalo osm let jiné práce – knihovnictví na Husově čs. bohoslovecké fakultě.

To bylo poslední pražské působiště. Přišel rok 1993 a s ním stěhování k synově rodině do Štarnova na Hanou. Odchod z metropole na vesnici do kraje přece jen jiného, než bylo její rodné Polabí. Jaké to bylo? Vždyť to byl veliký zvrat! Odcházela sice ráda ke svým nejbližším, byla to velká jistota pro další léta života, ale co s tím, co zůstalo v Praze? Nemohlo se jí nestýskat... Ale nemusíme si připomínat písničku pana Svěráka o užitečnosti práce k zahánění smutku a zjistíme sami, že je to opravdu jediný lék na všechno.

Sestra Kaňáková neztratila kontakt se svými pražskými i zahraničními přáteli, udržovala s nimi čilý korespondenční styk (zde bych připomněla alespoň někdejší předsedkyni rady starších v Krči Jitku Dobrorukovou, z těch druhých Anettu Percy-Holečkovou z Londýna, předsedkyni Společnosti Antonína Dvořáka v Anglii). Nové bydliště se jí stalo i novým působištěm, a to ve všech směrech, kde byla možnost. Už byla řeč o obnovených bohoslužbách v obci, začala duchovní péče o děti, pokračovala literární tvorba, přišel lektorát sboru diakonie v Biblické škole baptistů v Olomouci, skripta a knížka pro ni, a tak to bylo pořád, dokud zdraví dovolovalo.

Je zač děkovat, zůstalo nám toho po ní hodně. Nejen vzpomínky, ale i ty odkázané úkoly, jak mi vplynuly z jejích slov.

Tak se do nich dejme...

Jana Krajčířiková

Jitka Balatková

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Blaze těm, jimž křivda se děje

Tentokrát je, milé děti, vaším úkolem symboly nahradit písmeny podle klíče. Dozvíte se, co je trochu jinými slovy řečeno v Mt 5,10.

(Řešení z minulého čísla: Kohout)

Český zápas

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6

Šéfredaktorka: Dr. Helena Bastlová, redakce: Mgr. Jana Krajčířiková, Ivana Kyselová, Mgr. Ervín Kukuczka, Petra Štěpánová, tel.: 220398107, mail: ceskyzapas@ccsh.cz

Tisk: Grafotechna, Distribuce: A.L.L., production s.r.o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9

KALENDARIUM – BŘEZEN

9. 3. 1939 - V noci z 9. na 10. března začal na Slovensku vyhlášením stanného práva vojenský zásah generála B. Homoly proti slovenským separatistům (tzv. Homolův puč); vedl k sesazení vlády J. Tisa prezidentem Háchou a k vyhlášení tzv. vojenské diktatury. Vzniklé situace využila německá propaganda.

11. 3. 1509 - V Praze se konala korunovace Vladislava syna Ludvíka (narozeného 1. července 1506) za českého krále. Vladislav ujistil české stavy, že vedlejší země Koruny (Morava, Lužice a Slezsko) zůstávají i nadále trvalou součástí Českého království.

11. 3. 1789 - Zemřel ve Štiavnickej Bani **Jozef Karol Hell** (* 12. 5. 1713 ve Štiavnickej Bani) - slovenský technik, jehož život byl spjat s hornictvím. Jeho strojní zařízení byla originální, na evropském kontinentě jedinečná a pozdvihla technické vybavení banskoštiavnických dolů na srovnatelnou úroveň s tehdy nejvyspělejšími hornictvím anglickým.

11. 3. 1834 - Narodil se ve Vratislavi **Karel Purkyně** (+ 5. 4. 1868 v Praze) - malíř, syn J. E. Purkyně.

11. 3. 1939 - Do čela slovenské vlády povolán (umírněnější) velitel Hlinkových gard K. Sidor; opřel se o tuto gardu, dosáhl odvolání mimořádných opatření a také vládního vojska a četnictva ze Slovenska. Tiso odešel na svou faru v Bánovcích.

11. 3. 1974 - Zemřel v Praze **Zdeněk Mysliveček** (* 13. 9. 1881 v Pelhřimově) - slavný neurolog a psychiatr.

12. 3. 1939 - V "den německých hrdinů" napadli němečtí ordneři na Jihlavsku, Brněnsku, Olomoucku a Ostravsku českou policii a několik mužů zranili.

12. 3. 1974 - Zemřel v Praze **Otakar Štorch-Marien** (* 16. 9. 1897 ve Vodňanech) - nakladatel (založil slavné nakladatelství Aventinum), knihkupec a autor memoárů.

13. 3. 1454 - Byla obnovena činnost zemského soudu (avšak již roku 1465 opět nefungoval) a řádného chodu zemských desek v Čechách. Zemský soud s výjimkou krátké epizody let 1437 až 1440 od roku 1419 nezasedal. Vydátnou posilou královské moci byla i velká berně z roku 1453, povolená vedle berně korunovační. Tato opatření vedla k upevnění právního řádu v zemi a k celkové stabilizaci poměrů.

13. 3. 1849 - Vláda vydala tiskový patent, který zhoršoval dosavadní předpisy o vydávání politických listů. Bylo znovu zavedeno odvádění povinných výtisků a byl zakázán pouliční prodej novin a časopisů. Do 4. května museli vydavatelé politických listů složit poměrně vysoké kauce.

13. 3. 1939 - Na zasedání předsednictva Slovenské lidové strany oznámil J. Tiso, že je pozván do Berlína k Hitlerovi. J. Tiso a F. Ďurčanský jednali v Berlíně s A. Hitlerem, který požadoval okamžité odtržení Slovenska od Česko-Slovenska a vytvoření samostatného slovenského státu; jinak hrozil, že v případě nesouhlasu přenechá slovenský prostor Maďarsku (Sidor odmítl vyhlásit samostatnost Slovenska).

14. 3. 1939 - Slovenský sněm vyhlásil v Bratislavě nezávislý a samostatný slovenský stát.

Maďarsko zaslalo česko-slovenské vládě ultimátum, v němž žádalo okamžité odstoupení Podkarpatské Rusi a zároveň zahájilo vojenské akce k její okupaci; část 12. pěší divize generála Svátka se postavila na odpor (14.-16. března).

Prezident E. Hácha s ministrem zahraničí F. Chvalkovským odjeli do Berlína, kde jim A. Hitler o jedné hodině po půlnoci oznámil "nezvratnou vůli" okupovat za několik hodin zbytek českých zemí a připojit je k říši. V případě nesouhlasu s okupací vyhrožoval zničením Prahy leteckým bombardováním. Brutálnímu nátlaku Hácha podlehl; také vláda v Praze se tomuto diktátu podvolila.

15. 3. 1849 - Poslanci říšského sněmu (v počtu 34, z nichž 25 bylo Čechů) vydali Prohlášení poslanců o náhlém rozpuštění sněmu říšského, v němž protestovali proti zásahu vlády. Zvláštní provolání analogického obsahu vydali ještě 21. března čeští poslanci na říšském sněmu.

15. 3. 1884 - Narodil se v Praze **Oldřich Starý** (+ 3. 11. 1971 v Praze) - architekt, který začínal puristickými objekty, z nichž je asi nejzajímavější pražský obytný dům v Dejvicích, pak se přičlenil ke hlavním představitelům a teoretikům funkcionalismu v Praze. Zajímavé jsou také jeho nerealizované projekty, na které se mu dlouho nepodařilo nalézt stavebníka. Podílel se na budování rodinných domů na Babě a Hanspaulce v Praze (od 1929). Jedinou větší skutečnou stavbou - a patrně také jeho nejvýznamnější - byl dům Svazu československého díla na Národní třídě (1934-38).

15. 3. 1939 - Během dne okupovala vojska nacistického Německa české země tzv. druhé republiky (na odpor se postavili vojáci 3. praporu 8. slezského pluku v Místku). Do 15. dubna byla výkonná moc svěřena vojenské správě v čele s vrchním velitelem německé armády generálem W. Brauchitschem. V Čechách byl výkonnou mocí pověřen generál J. Blaskowitz, šéfem civilní správy se stal K. Henlein. Na Moravě převzal výkonnou moc generál W. List, civilní správu J. Bürckel.

Krajinský autonomní sněm vyhlásil Podkarpatskou Rus za samostatný stát; o den později však dokončila obsazení země maďarská vojska a připojila ji k Maďarsku jako autonomní území Karpatsko.

Ustaven byl Český národní výbor svatováclavský v čele s R. Gajdou. Na nátlak nacistů musel svou činnost 21. března 1939 ukončit.

(red)